

JUHÁSZ LÁSZLÓ
BÍRÓSÁGI TAPASZTALATOK A FELSZÁMOLÁSI ELJÁRÁS
KÖRNYEZETVÉDELMI FELADATAI KAPCSÁN

CÉGFELSZÁMOLÁS ÉS KÖRNYEZETI TERHEK KONFERENCIA

BUDAPEST 2020. NOVEMBER 6.

A KÉT JOGTERÜLET KAPCSOLÓDÁSA

- Mind a csődjog, mind a környezetvédelmi jog speciális jogszabályi előírásokat tartalmaz, amelyek találkozása nagyon sokszor jogi vitákhoz vezet.
-
- Történetét tekintve a csődjog a régebbi, már a római jogi szabályozásban felmerült az adósok csődje során alkalmazandó eljárás. Az európai csődjog az itáliai városállamokban, a XIII. században alakult ki.
  - Tudjuk, hogy az első nagy, modern környezetvédelmi törvényt 1863-ban hozták Nagy-Britanniában, ugyanitt az első csődtörvényt 1542-ben fogadták el. Az 1869-es angol csődtörvény (Bankruptcy Act) már a negyedik csődtörvény volt.
  - Magyarország háború utáni történetében viszont a környezetvédelem jogi szabályozása (1976. évi II.tv.) megelőzte a csődjogi szabályokat. (1986. évi II. tvr.) A rendszerváltás utáni időszakban a ma is hatályos 1991. évi XLIX. tv. kodifikálta a fizetéseképtelenségi jogot, az 1995. évi LIII. tv. a környezetvédelmi szabályokat.
-

AZ ALKALMAZANDÓ JOG

- A Cstv. számos rendelkezést tartalmaz, amely környezetvédelmi feladatokhoz kapcsolódik. Nem teljes felsorolás szerint a Cstv. 31.§ rendelkezik a környezet- és természetvédelmi nyilatkozatról, a 48.§ (3)-(5) bekezdése a felszámoló környezetvédelmi feladatairól, 57.§ (2) bek. A környezetvédelmi kiadások besorolásáról, ~~33/A.§ a vezetői felelősségről, 67.§ (9b) (9c) bekezdés a stratégiaileg kiemelt szervezetek vagyonának értékesítéséről.~~
- **A felszámolók számára a legrészletesebb speciális előírások a felszámolási eljárás és a végelszámolás környezet- és természetvédelmi követelményeiről szóló 106/1995. (IX.8.) Korm. rendeletben található.**
- Az 1995. évi LIII. tv. 105.§-a mondja ki, hogy a környezethasználó jogutód nélküli megszűnése esetén a felszámolás vagy végelszámolás során, illetve állami vállalat gazdasági társasággá alakulása, állami vagyon hasznosítása és értékesítése során, állapotfelmérés alapján a vagyonfelmérésben szerepeltetni kell a tevékenység következtében létrejött környezetkárosodások kárelhárítási és kártérítési költségeit.
- Ezen túl a felszámolási eljárásban is érvényesülnek az Alaptörvény, a Ptk., a Btk. környezetvédelemmel kapcsolatos előírásai.

A FELÜGYELŐSÉG JOGAI I.

- *Az első jogkérdés, amelyben bíróságnak kellett dönten, annak tisztázására irányult, hogy a környezetvédelmi hatóságok miként kapcsolódhatnak be a felszámolási eljárásokba.*
-

- **BH2000. 560.**

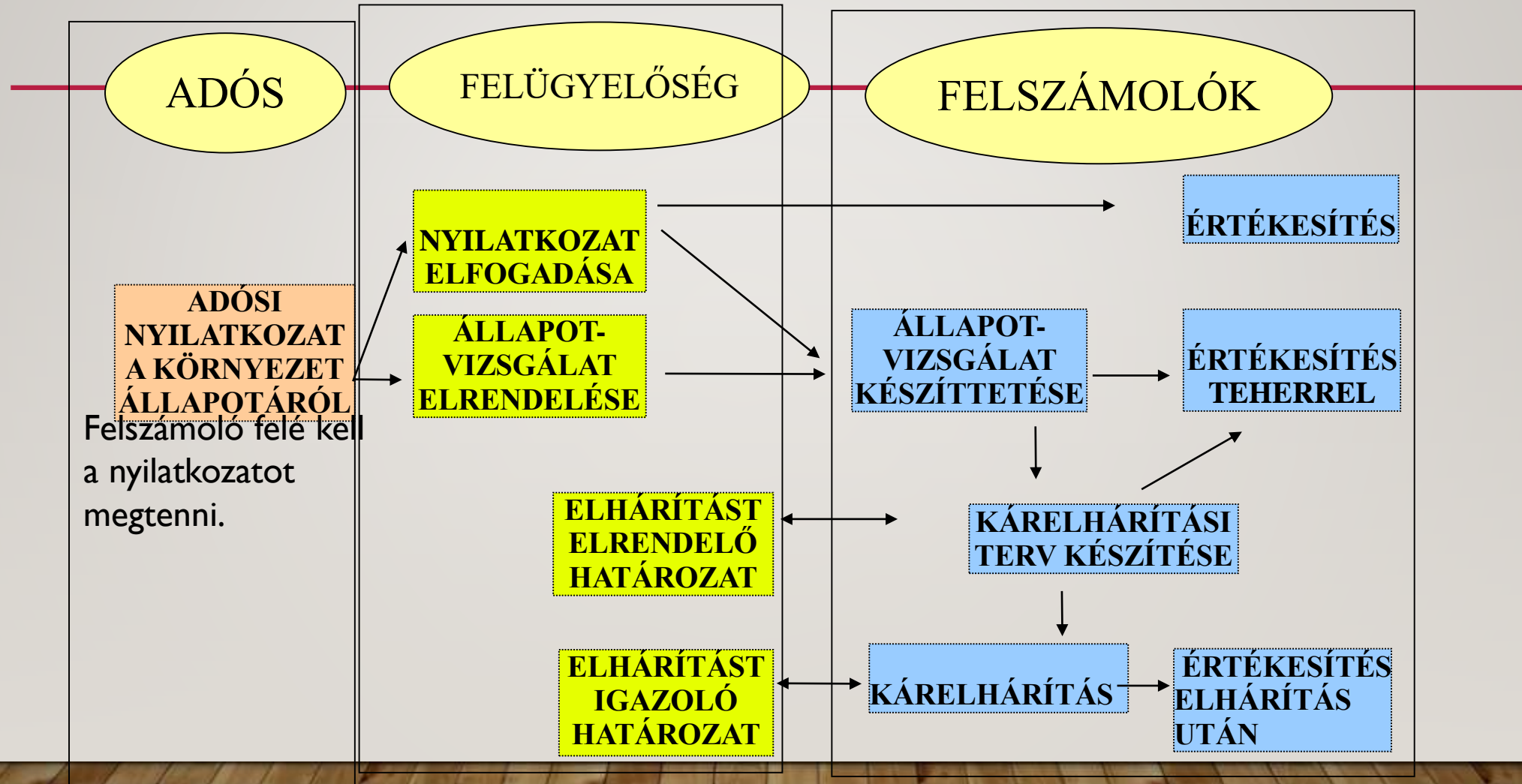
- A felszámolási eljárásban a környezetvédelmi felügyelőségek **ügyfélként nem vehetnek részt**; a környezet-, a természet- vagy a műemlékvédelmi követelmények megsértésével kapcsolatos környezetvédelmi **hatósági határozatok végrehajtása iránt kell csak intézkedniük** a felszámolási eljárást folytató bíróságoknak, ha a határozatok alapjául szolgáló magatartás vagy mulasztás az adós terhére róható.
  - Az indokolásból: A felszámolási eljárás és a végelszámolás környezet- és természetvédelmi követelményeiről szóló **106/1995. (IX. 8.) Korm. rendelet 3. §-ának (1) bekezdése** szerint **a felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezet vezetője a Cstv. 31. §-a (1) bekezdésének c) pontja szerinti nyilatkozatát telephelyenként adja meg a telephely szerint illetékes környezetvédelmi Felügyelőség számára. A 4. § (1) bekezdése szerint a felügyelőség a benyújtott nyilatkozatot hatósági eljárás keretében bírálja el.**
-

A FELÜGYELŐSÉG JOGAI 2.

- **BH2000. 560. indokolásából**

- A Korm. r. 12. §-ának (1) bekezdése értelmében, ha az adós gazdálkodó szervezet a felszámolási eljárás alatt folytatott tevékenysége során a jogszabályokban meghatározott környezet-, természet- vagy műemlékvédelmi követelményeket megsérti, a felszámolási eljárás bármely szakaszában a vonatkozó jogszabályok szerinti hatósági határozattal a követelmények betartására kötelezhető. **A fenti jogszabályi rendelkezésekből megállapítható, hogy a felszámolási eljárással párhuzamosan az illetékes hatóság - hatósági jogkörben eljárva, ennek keretében hozott - határozattal rendelkezik az említett követelmények betartása iránt, illetőleg a határozatának a végrehajtásáról gondoskodik. Ezek a tevékenységek tehát nem háríthatók át a felszámolási eljárás keretében a felszámolási eljárást lefolytató bíróságra.** A környezetvédelmi felügyelőségnek is tehát a 106/1995. (IX. 8.) Korm. rendelet szerint kell eljárnia, annak 8. §-ának (1) bekezdése szerint **kell határozatát meghoznia, s ennek végrehajtásáról gondoskodik a felszámoló.** Ebből eredően **tévedett a környezetvédelmi felügyelőség, amikor ügyfélként kívánt az eljárásba bekapcsolódni, valamint tévedett az elsőfokú bíróság is, amikor hitelezőként vette számba a környezetvédelmi felügyelőséget és az általa benyújtott kérelmet mint kifogást bírálta el, holott a fenti jogszabályban foglaltak szerint a kérelem elutasításának lett volna helye.**

A KÖRNYEZETI KÁROK ELHÁRÍTÁSÁNAK FOLYAMATA

AZ ADÓS CÉG VEZETŐJÉNEK KÖTELEZETTSÉGE FELSZÁMOLÁS ELRENDELÉSE ESETÉN

- **Cstv. 31. § (1)** A felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezet vezetője köteles:
- c) *a felszámolás kezdő időpontjától számított 15 napon belül a **felszámolónak és a felszámoló útján a környezetvédelmi és természetvédelmi hatóságnak nyilatkozatot tenni** arról, hogy maradtak-e fenn olyan környezeti károsodások, környezeti terhek, amelyekből bírságfizetési vagy egyéb fizetési kötelezettség, a károsodások, illetve terhek rendezéséhez szükséges kiadás származhat;*
- **106/1995. Korm. r. 3.§ (5)**
- A nyilatkozattételi kötelezettség teljesítésének kell tekinteni, ha a nyilatkozó a felszámoló útján a nyilatkozattételre előírt 30 napos határidő alatt a környezetvédelmi hatóságnak arról nyilatkozik, hogy a 2. számú melléklet szerinti feladatok legfeljebb 90 napon belüli teljesítésére vonatkozó megbízást adott a 6. § szerinti szakértőnek teljes körű környezeti állapotvizsgálat elvégzésére. A környezeti állapotvizsgálat eredményét 8 napon belül kell megküldeni a környezetvédelmi hatóság számára.

A FELSZÁMOLÓ KÖTELEZETTSÉGEI A CSTV. ALAPJÁN

- Cstv. 48.§ (3) * **A felszámoló a felszámolási eljárás alatt köteles** gondoskodni az adós vagyonának megóvásáról, megőrzéséről, különösen a mezőgazdaságilag művelhető földek termőképességének fenntartásáról, ~~az engedély nélkül más célra hasznosított termőföld eredeti állapotba történő helyreállításáról,~~ az erdőfelújítási és erdőállomány nevelési munkák elvégzéséről, továbbá **a környezetvédelmi, természetvédelmi és műemlékvédelmi követelmények betartásáról, a felszámolás kezdő időpontját megelőző időszakból eredő, bizonyított környezeti károsodások, környezeti terhek olyan rendezéséről, amely az eljárás során a környezeti károsodások, illetve terhek elhárítását, megszüntetését, illetve a vagyontárgyaknak a környezeti terhekkel történő értékesítését is jelenti.**
- (4) A felszámolási eljárás alatt betartandó környezet-, természet- és műemlékvédelmi követelményeket - ideértve a 31. § (1) bekezdésének c) pontjában foglalt nyilatkozat tartalmának meghatározását és a környezeti állapotvizsgálatra való kötelezés lehetőségét - a környezeti károk, illetve terhek rendezésének követelményeit és módját, továbbá az ebből eredő, az 57. § (2) bekezdés szerint felszámolási költségnek minősülő kiadások körét kormányrendelet szabályozza. *(Ez a felhatalmazó rendelkezés.)
- (5) * Az eljárás alatt folytatott tevékenység környezetvédelmi, természetvédelmi, termőföldvédelmi és műemlékvédelmi követelményeinek betartására, valamint a környezeti károk, illetve terhek rendezésére az adóst az illetékes hatóság határozatban kötelezheti.

A FELSZÁMOLÓ STÁTUSZA

- A felszámoló státuszával kapcsolatban a mai napig vita van a gyakorlatban, s ez a környezetvédelmi feladatok teljesítése során is okozott gondot.
- Cstv. 34.§ (2)^{*} A felszámolás kezdő időpontjától a gazdálkodó szervezet vagyonával kapcsolatos jognyilatkozatot csak a felszámoló tehet. A felszámolás kezdő időpontjától az adós cég nevét a „felszámolás alatt” („f. a.”) toldattal kiegészítve kell használni.
- **EBH2015. G.2.**
- **I. A felszámoló az 1991. évi XLIX. törvény 27/A. § (12) bekezdése alapján a vagyonnal kapcsolatos, harmadik személyek irányában fennálló jogviszonyokban a hatóságok, bíróságok irányában az adós vezető tisztségviselőjének helyébe lépő, a vezető tisztségviselő jogait gyakorló személy, jogszabály eltérő tételes rendelkezése hiányában. Mindazon jogok és kötelezettségek őt illetik, illetve terhelik, amelyeket a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény, illetve a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény a vezető tisztségviselőkre telepít, hacsak jogszabály másként nem rendelkezik. A felszámoló jogköre egyrészt kiterjed azokra a feladatokra, amelyek egy felszámolási eljárásen kívül működő adósnál is felmerülnek, másrészt azokra is, amelyek a felszámolási eljárásból erednek.**
- **KGD2001. 49.** *A felszámolási eljárás befejezéséig - főszabályként - a felszámolót terhelik mindazon igazgatási kötelezettségek, amelyek a jogi személlyel szemben annak megszűnéséig fennállnak.*

A FELSZÁMOLÓ VAGY AZ ADÓS KÖTELEZETTSÉGE?

- A felszámolási eljárásban sokáig bizonytalanság volt tapasztalható abban a kérdésben, hogy a felszámoló köteles-e a saját vagyona terhére intézkedést tenni a környezeti károk elhárítása érdekében. Több bírósági döntés született a helyzet tisztázására.
- **EBH2001.549.**
- **I. Az adós vagyonának hiányában nem a felszámoló kötelezettsége, hogy saját költségére gondoskodjon a környezeti terhek rendezéséről.**
- **II. A felszámolónak azonban a környezeti terhek, bizonyított környezeti károsodások megszüntetése érdekében szükséges intézkedéseket akkor is meg kell tennie, ha arra az adós vagyona nem nyújt fedezetet. Ez azoknak az intézkedéseknek megtételét jelenti, amelyek arra irányulnak, hogy a veszélyes hulladék ártalmatlanítása a központi költségvetés terhére megtörténjen.**

EBH200 I. 549. DÖNTÉS INDOKOLÁSA

- A módosított Cstv. 48. §-ának (3) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy a felszámoló a felszámolási eljárás alatt köteles gondoskodni az adós vagyonának megóvásáról, megőrzéséről, különösen .....a környezetvédelmi, természetvédelmi és műemlékvédelmi követelmények betartásáról, a felszámolás kezdő időpontját megelőző időszakból eredő, bizonyított környezeti károsodások, környezeti terhek olyan rendezéséről, amely az eljárás során a környezeti károsodások, illetve terhek elhárítását, megszüntetését, illetve a vagyontárgyaknak a környezeti terhekkel történő értékesítését is jelenti.
- A módosított Cstv. 57. §-a (1) bekezdésének c) pontja szerint a felszámolás költségei közé tartozik a felszámolás kezdő időpontja után az adós gazdasági tevékenységének ésszerű befejezésével, továbbá vagyonának megóvásával, megőrzésével kapcsolatos költségek, ideértve a környezeti károsodások és terhek rendezésének költségeit is. A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 56. §-a (1) bekezdésének b) pontja szerint a központi költségvetés hozzájárul a környezeti károk felszámolásához azon esetekben, amikor az másra át nem hárítható, illetőleg a károk okozója ismeretlen, vagy a károkozásért való felelőssége nem érvényesíthető. A törvény 41. §-a (5) bekezdésének c) pontja pedig a Kormány környezetvédelmi feladatává teszi a jelentős környezetkárosodások, illetve a rendkívüli környezeti események következményeinek a felszámolását, ha a kötelezettség másra nem hárítható.
- **E jogszabályi rendelkezések alapján helyesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az adós vagyonának hiányában nem a felszámoló kötelessége, hogy saját költségére gondoskodik a környezeti terhek rendezéséről.**

EBH2001. 549. DÖNTÉS INDOKOLÁSA

- Tévedett azonban akkor, amikor úgy vélte, hogy a módosított Cstv. 48. §-ának (3) bekezdésében írt rendelkezés szerinti intézkedés csak akkor kötelessége a felszámolónak, ha az adós vagyona fedezetet nyújt a környezeti károk, illetve terhek megszüntetésekor felmerülő költségekre. A jelen ügyben is alkalmazandó, a felszámolási eljárás és a végelszámolás környezet- és természetvédelmi követelményéről szóló 106/1995. (IX. 8.) Korm. rendelet 12. §-ának (2) bekezdése szerint ugyanis **a felszámolónak kell gondoskodnia a felszámolás kezdő időpontját megelőző időszakból eredő, bizonyított környezeti terhek rendezéséről.** A gondoskodás pedig mindazon intézkedések megtételét jelenti - az adós vagyonának hiányában is -, amelyek arra irányulnak, hogy a veszélyes hulladék ártalmatlanítása a központi költségvetés terhére megtörténjék. Az adott ügyben pedig a felszámoló az ezzel összefüggő kötelezettségét nem vitatta, intézkedéseket is tett ennek érdekében, így az ezzel összefüggő mulasztása nem volt megállapítható.

A FELSZÁMOLÓ FELADATAI KÖRNYEZETI TEHER ESETÉN I.

- **BH2001.337.**

-
- **A felszámoló feladatai a környezeti terhek rendezése tárgyában. Amennyiben a környezeti terhek rendezésére az adós vagyona nem nyújt fedezetet, a felszámolónak a bíróságnál egyszerűsített felszámolást kell kezdeményeznie. A felszámolót azonban az adós helyett a környezeti károk megszüntetésének kötelezettsége nem terheli.**
  - *A módosított Cstv. 46. §-a a felszámoló terhére olyan kötelezettség teljesítését nem írja elő, amelynek költségét magának a felszámolónak kellene viselnie, de nem tartalmaz ilyen rendelkezést a módosított Cstv. 48. §-a sem - amelyre a fellebbezést benyújtó hitelező valószínűsíthetően hivatkozni kívánt - és amelynek a (3) bekezdése rendelkezik egyebek között arról, hogy a felszámoló a felszámolási eljárás alatt köteles gondoskodni a környezetvédelmi, természetvédelmi és műemlékvédelmi követelmények betartásáról, a felszámolás kezdő időpontját megelőző időszakból eredő bizonyított környezeti károsodások, környezeti terhek olyan rendezéséről, amely az eljárás során a környezeti károsodások, illetve terhek elhárítását, megszüntetését, illetve a vagyontárgyaknak a környezeti terhekkal történő értékesítését is jelenti.*
-

A FELSZÁMOLÓ FELADATAI KÖRNYEZETI TEHER ESETÉN 2.

- A módosított Cstv. 48. §-ának (4) bekezdése szerint a felszámolási eljárás alatt betartandó környezet, természet- és műemlékvédelmi követelményeket - ideértve a 31. § (1) bekezdésének c) pontjában foglalt nyilatkozat tartalmának meghatározását és a környezeti állapotvizsgálatra való kötelezés lehetőségét - a környezeti károk, illetve terhek rendezésének követelményeit és módját, továbbá az ebből eredő, az 57. § (2) bekezdés szerint felszámolási költségnek minősülő kiadások körét kormányrendelet szabályozza.
- A 106/1995. (IX. 8.) Korm. rendelet a felszámolási eljárás és a végelszámolás környezet- és természetvédelmi követelményeiről a 2. §-ának a) pontjában határozza meg a környezeti teher fogalmát, amely szerint környezeti teher minden olyan - a gazdálkodó szervezetre háruló, illetve a felszámoló vagy végelszámoló felelősségi körébe tartozó-kiadással járó teendő, amely a környezet- és természetvédelmi jogszabályok és hatósági előírások által előírt követelmények kielégítéséhez szükséges. A hivatkozott Korm. rendelet 11. §-a (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy amennyiben az előírt környezeti állapotvizsgálat elvégzésére, vagy a környezeti károsodások, környezeti terhek rendezésére a vagyon nem nyújt fedezetet a felszámolónak, a bíróságnál egyszerűsített felszámolást kell kezdeményeznie. Az említett rendelet 11. §-ának (2) bekezdése szerint pedig a felszámolónak az egyszerűsített felszámolás írásbeli előkészítése során figyelembe kell vennie a nyilatkozat, illetve ha a környezeti állapotvizsgálat elvégzésre került, annak hatósági elbírálását, valamint ezzel összhangban a vagyonfelosztási javaslat kialakítása során a vagyontárgyakhoz fűződő környezeti terheket.
- **A 106/1995. (IX. 8.) Korm. rendelet idézett 11. §-ából - amelyre a módosított Cstv. 48. §-ának (4) bekezdése utal - egyértelműen levonható az a következtetés, hogy amennyiben a környezeti terhek rendezésére az adós vagyona nem nyújt fedezetet, a felszámolónak a bíróságnál egyszerűsített felszámolást kell kezdeményeznie, amely kötelezettségének a felszámoló eleget tett.**

A FELSZÁMOLÓ FELADATAI KÖRNYEZETI TEHER ESETÉN

- **KGDI 1993. 8.**
- **A felszámolási eljárás alatt a környezetvédelmi követelmények betartásáról a felszámoló köteles gondoskodni [1991. évi IL. törvény 48. § (3) bek., 56/1981. (XI. 18.) MT rendelet].**
- Az elsőfokú hatóság felülvizsgált határozatával arra kötelezte a H. Ö. Kft.-t, hogy a tevékenysége során keletkezett veszélyes hulladékot (csapágyfém, öntési salak) megfelelően kezelje, arról a bejelentést tegye meg és a nyilvántartást készítse el 15 napon belül, továbbá a veszélyes hulladék környezetkárosítást kizáró módon történő gyűjtését azonnal kezdje meg és folyamatosan végezze el, valamint a továbbiakban a veszélyes hulladékot megfelelően kezelje (hasznosítsa vagy ártalmatlanítsa) 3 hónapon belül, de legkésőbb a felszámolási eljárás befejezéséig.
- A határozat ellen a C. gazdálkodási és pénzügyi tanácsadó részvénytársaság, mint felszámoló fellebbezett. Előadta, hogy a H. Ö. Kft. felszámolása az 1991. évi IL. törvény alapján folyik, ennek 57. §-a részletesen meghatározza azokat a kifizetéseket, amelyek a felszámolás körébe tartozó vagyonból rendezhetők. A felsorolásban nem szerepel a környezetvédelmi célú feladatok kiadásainak fedezete. Ebből az következik, hogy ha a felszámolás alatt álló kft. képes lenne a hatóság által előírtak teljesítésére, ez esetben olyan kiadással csökkenne a hitelezők kielégítésére szolgáló vagyon, amely az 1991. évi IL. törvény alapján nem ismerhető el. Az elsőfokú határozat tehát a cég felszámolásának tényére és a hivatkozott törvényi rendelkezésre tekintettel megalapozatlan. Hivatkozott arra is, hogy a veszélyes hulladékok keletkezésének ellenőrzéséről és azok ártalmatlanításával kapcsolatos tevékenységekről szóló 56/1981. (XI. 18.) MT rendelet (a továbbiakban: Rendelet) nem alkalmazható, ha felszámolási eljárás folyik, és itt az erre vonatkozó törvényi rendelkezéseket kell alkalmazni. Egy korábbi, alacsonyabb rendű jogszabály nincs összhangban egy későbbi, magasabb rendű jogszabállyal. Ez esetben pedig a magasabb rendű jogszabályt kell alkalmazni a fellebbező álláspontja szerint. A probléma jogi szabályozás szintű rendezetlensége mellett a felszámolás alatt álló kft. a határozatban elrendelt azon feladatra, mely szerint a veszélyes hulladék végleges kezelését oldja meg, képtelen. A felszámolás alatt álló cég azért került jelenlegi helyzetébe, mert fizetéképtelenné vált. A céggel megfelelő fedezet biztosítása mellett kötnének tehát csak szerződést azok, akik a veszélyes hulladék megfelelő kezelését elvégezhetnék. Ennek ellenére a felszámoló állítása szerint mindent meg fog tenni a veszélyes hulladék elhelyezésére, mert azonosul a környezetvédelmi célkitűzésekkel. Indokaira tekintettel kérte a bejelentési és nyilvántartás elkészítési kötelezettségének határidejét 30 napra meghosszabbítani és az ártalmatlanítási kötelezettségre vonatkozó hatósági rendelkezést megsemmisíteni.
- A másodfokú környezetvédelmi hatóság az első fokú határozatot helybenhagyta. Az indoklás rámutat, hogy a többször módosított Rendelet 20. § b) pontja szerint a veszélyes hulladék termelője az a személy vagy szervezet, akinek termelő tevékenysége során a veszélyes hulladék keletkezik, illetőleg azt mástól bármilyen célból átveszi. A Rendelet 5. §-a alapján a termelő köteles a tevékenysége során keletkezett veszélyes hulladékról nyilvántartást vezetni, illetve a környezetvédelmi hatóságnak a keletkező vagy tulajdonában felhalmozott, illetve az általa kezelt veszélyes hulladékról és az abban történt változásról bejelentést tenni, 6. §-a rendelkezése alapján a tevékenysége során keletkező, illetőleg átvett veszélyes hulladékot a további kezelésnek megfelelően elkülönítve, a környezet károsítását kizáró módon az e célra kijelölt gyűjtőhelyeken összegyűjteni és szükség esetén előkezelni. A Rendelet 10. §-a (1) bekezdése kimondja, a termelő köteles a tulajdonában lévő veszélyes hulladék környezetkárosítást kizáró módon történő ártalmatlanításáról vagy hasznosításáról gondoskodni. A Rendelet 13. § (1) bekezdés b) pontja szerint a környezetvédelmi hatóság kötelezheti a termelőt a meglévő kezelő berendezéseinek vagy létesítményeinek megfelelő üzemeltetésére, valamint a birtokában lévő veszélyes hulladékok megfelelő kezelésére, bejelentésének megtételére és nyilvántartásának elkészítésére, illetve kiegészítésére.
- Tekintettel arra, hogy sem a Rendelet, sem más jogszabály nem mentesíti a felszámolás alatt álló szervezetet a veszélyes hulladékokkal kapcsolatos kötelezettségeinek teljesítése alól, a hivatkozott jogszabályok alapján az elsőfokú hatóság határozata jogszzerű és megalapozott.
- Az indoklás rámutat, hogy a fellebbező által hivatkozott, alacsonyabb rendű és magasabb rendű jogszabály közötti összeütközés nem áll fenn, mert a Rendelet és az 1991. évi IL. törvény szabályozásának területe egészen más, sem átfedés, sem összeütközés nincs köztük. A csodeljárásról, a felszámolási eljárásról és végelszámolásról szóló 1991. évi IL. törvény 57. § (1) bekezdése nem alkalmazható ebben az esetben, hiszen a kötelező határozat nem teremtett besorolható kielégítendő tartozást.
- A veszélyes hulladék kezelésével kapcsolatban felmerülő költségek viszont az 57. § (2) bekezdés b) pontjában megjelölt „gazdasági tevékenység ésszerű befejezése” fogalmába értendők. A törvény 48. § (3) bekezdése pedig kifejezetten úgy rendelkezik, hogy a felszámoló köteles a felszámolási eljárás alatt a környezetvédelmi követelmények betartásáról gondoskodni. Környezetvédelmi követelmények pedig mindazok, amelyeket a jogszabály előír, azok amelyeknek betartására az elsőfokú hatóság felülvizsgált határozatában kötelezte a H. Ö. Kft.-t (Környezetvédelmi Főfelügyelőség H-1134/1992.).

A KÖRNYEZETI ÁLLAPOTVIZSGÁLAT

- 106/1995. Korm. r.
- 5. § (1) A környezeti állapotvizsgálatra kötelezés teljesítési határidejét úgy kell megállapítani, hogy annak eredményeit már a közbenső vagy záró felszámolási mérleg, illetve záró egyszerűsített mérleg (a továbbiakban: zárómérleg) készítésénél figyelembe lehessen venni. A kötelezés teljesítésére előírt határidő nem lehet kevesebb 60 napnál, és nem haladhatja meg a 150 napot.
- (2) Környezeti állapotvizsgálatra kötelezés esetén a felszámoló a közbenső vagy záró felszámolási mérleget nem készítheti el a jóváhagyott állapotvizsgálat nélkül.
- 6. § (1) A gazdálkodó szervezetnek a környezeti állapotvizsgálatot szakértővel kell elvégeztetnie.

A KÖRNYEZETI ÁLLAPOTVIZSGÁLAT

- (7) A környezeti kárral vagy **környezeti teherrel érintett vagyontárgy értékesítésekor** a felszámoló az értékesítési hirdetmény közzétételét megelőzően az értékesítési feltételeket tartalmazó dokumentumok, így különösen a pályázati felhívás, valamint az árverési hirdetmény tervezetének megküldésével köteles beszerezni **az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter előzetes hozzájárulását**, és az értékesítési hirdetményben **a környezeti teherre történő utalás mellett a hozzájárulás megadására vonatkozó tájékoztatást is közzé kell tenni**. Az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter az előzetes hozzájárulásról szóló döntése előtt beszerzi a környezetvédelemért felelős miniszter szakmai állásfoglalását.

A KÖRNYEZETI ÁLLAPOTVIZSGÁLAT

- **11. § (1) Amennyiben az előírt környezeti állapotvizsgálat elvégzésére, vagy a környezeti károsodások, környezeti terhek rendezésére a vagyon nem nyújt fedezetet, a felszámolónak a bíróságnál egyszerűsített felszámolást kell kezdeményeznie.**
- (2) A felszámolónak az egyszerűsített felszámolás írásbeli előkészítése során figyelembe kell vennie a nyilatkozat, illetve, ha környezeti állapotvizsgálat elvégzésre került, annak hatósági elbírálását, valamint ezzel összhangban a vagyonfelosztási javaslat kialakítása során a vagyontárgyakhoz fűződő környezeti terheket.
- (3) A (2) bekezdés szerinti terhekkal kapcsolatos, még végre nem hajtott hatósági határozat esetén az írásbeli előkészítést a felszámoló a környezetvédelmi hatóságnak, valamint - ha a környezeti károsodások, terhek rendezésére kötelezés a felszíni vizeket, a felszín alatti vizeket érinti - a területi vízügyi hatóságnak is véleményezésre megküldi. A véleményezés határideje 15 nap. Amennyiben a környezetvédelmi hatóság, illetve a területi vízügyi hatóság a határidőn belül nem közli véleményét, úgy kell tekinteni, hogy nem kíván véleményt nyilvánítani.

KÖRNYEZETI ÁLLAPOTVIZSGÁLATBÓL EREDŐ KÖLTSÉG KIELÉGÍTÉSE

- EBH2002. 778.
- **A felszámolási eljárás alatt a felszámoló megrendelésére elkészített környezeti állapotvizsgálatból eredő költség felszámolási költségnek minősül, és azt olyan követelésként kell nyilvántartani, amelyet az esedékességkor kell kielégíteni.**
- A [106/1995. \(IX. 8.\) Korm. rendelet 13. §-ának b\) pontja](#) úgy rendelkezik, hogy a [Cstv. 57. §-ának \(2\) bekezdése](#) szerinti, a környezeti károsodások és terhek rendezési szolgáló felszámolási költségnek minősül a felszámolási eljárás körébe tartozó vagyonnal kapcsolatos kiadások köré tartozó, a b) pont szerinti környezeti állapotvizsgálat elvégzéséhez szükséges kiadás. Erre tekintettel, a [Cstv. 57. §-a \(2\) bekezdésének c\) pontja](#) szerint felszámolási költségnek minősül a jelen esetben felmerült, az állapotfelméréssel kapcsolatos kiadás. Helyesen hivatkozott arra a vállalkozó, hogy a [Cstv. 58. §-ának \(1\) bekezdése](#) szerint az [57. § \(1\) bekezdésének a\) pontjában](#) felsorolt követelésekkel **az esedékességükkor kell kielégíteni.** Amennyiben a felszámoló a követelési vitatja, arról a bíróság a [Cstv. 46. §-ának \(6\) bekezdése](#) alapján dönt. A felszámoló tehát alaptalanul hivatkozott arra a fellebbezésében, hogy jelen esetben az igény elbírálására csak peres eljárás keretében lenne jogszabályi lehetőség.

EGYSZERŰSÍTETT FELSZÁMOLÁS KEZDEMÉNYEZÉSE

- **BDT2007. I 594.**
- **I. Az adós vagyonának hiányában nem a felszámoló kötelezettsége az adós felszámolás előtti időből származó szennyezett ingatlanának ártalmatlanítása, ~~illetve nem kötelezhető arra sem, hogy saját költségére gondoskodjon a környezeti terhek rendezéséről.~~ A környezetszennyezés miatt negatív (forgalmi) értékkel bíró ingatlan tulajdonba adását a hitelezők is visszautasíthatják. Nem kifogásolható ilyen esetben, ha a felszámoló - vagyonhiányra hivatkozással - egyszerűsített felszámolási eljárást kezdeményez.**
- **II. Vagyon hiányában a kármentesítést az állam köteles elvégezni, az ehhez szükséges költségeket megelőlegezni, az így felmerülő kiadások viszont felszámolási költségnek minősülnek. Az állam - minden más hitelezőt megelőzve - a kielégítési rangsor alapján elsőként jogosult az így felmerülő költségek megtérítésére, ennek fedezete maga a kármentesített ingatlan (annak ellenértéke). A kármentesítés magas költségére figyelemmel az állam - felszámolási költség jogcímén - szükségképpen megszerzi az érintett ingatlan tulajdonjogát (ellenértékét).***

BDT2007. 1594. DÖNTÉS INDOKOLÁSA

- A felszámoló eleget tett a Csődtv. 48. § (3) bekezdésében, valamint a (4) bekezdésre figyelemmel alkalmazandó Rendeletben előírt kötelezettségeinek. Mivel az adós vagyona a környezeti károk elhárításához nem volt elegendő, a Körös-vidéki Környezetvédelmi Felügyelőség határozatában a költségek állam általi megelőlegezésének szükségességét állapította meg és a kármentesítés elvégzésére a Környezetgazdálkodási Intézet Kármentesítési és Területkezelési Egységét jelölte ki.
- ***Tekintettel arra, hogy a környezetvédelmi szakhatóság által meghatározott feladatok végrehajtására a felszámolás befejezéséig nem került sor, a felszámoló a Rendelet 8. § (4) bekezdése szerint megkísérelte az ingatlan szerződés alapján - kármentesítés ellenében - történő átruházását. Mivel azonban vagyonhiány miatt a kárelhárításhoz szükséges (a Rendeletben előírt) arányos költségfedezetet nem tudta biztosítani, nem volt lehetőség a Rendelet 8. § (4) bekezdésének c) pontja szerinti vagyonfelosztásra a hitelezők, illetőleg a Csődtv. 61. § (2)-(5) bekezdésében meghatározott személyek (szervezetek) részére. A jelentős környezetszennyezésre figyelemmel „negatív forgalmi értékkel” bíró ingatlan tulajdonba adását tehát sem külső harmadik személyek, sem a hitelezők, sem az illetékes állami szervek nem kérték. Erre figyelemmel a felszámoló helyesen járt el, amikor a Rendelet 11. § (1) bekezdése alapján - vagyonhiányra hivatkozással - egyszerűsített felszámolási eljárást kezdeményezett.***
- A Csődtv. 60. § (1) bekezdése értelmében a bíróság a felszámolási zárómérleg és a vagyonfelosztási javaslat alapján végzéssel határoz a költségek viseléséről, a felszámoló díjazásáról, a hitelező követelésének kielégítéséről és a bankszámlák megszüntetéséről, valamint kötelezi a felszámolót a még szükséges intézkedések megtételére. Ezzel egyidejűleg dönt a felszámolás befejezéséről és az adós megszüntetéséről. A 61. § (3) bekezdése szerint szövetkezet felszámolása esetén a hitelezők követeléseinek teljesítése után fennmaradó vagyon felosztására a szövetkezetekről szóló 1992. évi I. törvény 91. § (1) bekezdését kell megfelelően alkalmazni. Az előbbiekből következik tehát, hogy *a felszámolási eljárás befejezésekor a bíróságnak mindenképpen döntenie kell az adós vagyonának sorsáról, mivel az adós jogutód nélkül megszűnik, az eljárás befejeződik; rendezetlen tulajdoni helyzetű vagyontárgy az eljárás befejezését követően nem maradhat. Téves viszont a fellebbező fél azon álláspontja, hogy a vagyon a szövetkezet tagjai között felosztható, mivel az idézett jogszabályhely szerint erre csak azt követően kerülhetne sor, ha a hitelezők követeléseit ténylegesen kielégítést nyertek. A jelen esetben azonban ez nem lehetséges, a hitelezők ugyanis nem mondtak le hitelezői igényükről az ingatlan tulajdonba adásának visszautasításakor.*

BDT2007. 1594. DÖNTÉS INDOKOLÁSA

- Helyesen hivatkozott a fellebbező fél arra, hogy a Csődtv. jelen eljárásban hatályos szabályaiból közvetlenül nem vezethető le a kérdéses ingatlan tulajdonjogi helyzetének rendezése. Ugyanakkor az adós vagyonának hiányában nem a felszámoló kötelezettsége az adós felszámolás előtti időből származó szennyezett ingatlanának ártalmatlanítása, illetve nem kötelezhető arra sem, hogy saját költségére gondoskodjon a környezeti terhek rendezéséről (EBH2001. 549., BH2001. 337.).
- A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 41. § (5) bekezdésének c) pontja a kormány környezetvédelmi feladataként jelöli meg a jelentős környezetkárosodások következményeinek felszámolását. Az 56. § (1) bekezdésének b) pontja értelmében a központi költségvetés hozzájárul a környezeti károk felszámolásához azon esetekben, amikor az másra át nem hárítható, illetőleg a kár okozója ismeretlen vagy a károkozásért való felelősség nem érvényesíthető. A jelen ügyben jogerős közigazgatási határozat született a kármentesítés költségeinek a központi költségvetésből történő megelőlegezéséről. Az előbbiektől szerinti kiadás a Csődtv. 57. § (2) bekezdésének c) pontja értelmében felszámolási költségnek minősül, azt a Csődtv. 58. § (1) bekezdésére figyelemmel esedékességek ki kell egyenlíteni.
- **Összefoglalva az előbbieket: a felszámolás során vagyon hiányában nem volt lehetőség az adós erősen szennyezett ingatlanának megtisztítására, az eljárás befejezésekor pedig minden jogosult visszautasította a földterület megszerzését. Az adós vagyona, illetőleg a kár elhárítására kötelezhető személy (károkozó) hiányában ugyanakkor az állam köteles a kármentesítést elvégezni, illetve az ehhez szükséges költségeket megelőlegezni. Az ezzel kapcsolatos kiadások viszont felszámolási költségnek minősülnek, azaz az állam minden más hitelezőt megelőzve a kielégítési rangsor alapján elsőként jogosult a költségei megtérítésére; ennek fedezetéül jelen esetben azonban csak maga a kármentesített ingatlan, illetőleg annak ellenértéke szolgálhatna. A kijelölt szakhatóság a Környezetvédelmi Felügyelőség 2004. március 19-én kelt jogerős határozata ellenére még nem kezdte meg az ingatlan megtisztítását, erre figyelemmel helyesen döntött a felszámoló az egyszerűsített felszámolási eljárás iránti kérelem előterjesztéséről. A mindenképpen bekövetkező kármentesítés eredményeként ugyanis - tekintettel annak nagy költségére - az állam felszámolási költség jogcímén szükségképpen megszerezné az ingatlan tulajdonjogát vagy annak ellenértékét.**
- A fentiekre figyelemmel az ítéletábrá az elsőfokú bíróság végzésének nem fellebbezett részét nem érintve, megfellebbezett rendelkezését a Csődtv. 6. § (2) bekezdése folytán megfelelően alkalmazandó 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 259. §-ára utalással a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - a fenti indokolásbeli kiegészítéssel - helybenhagyta. (Szegedi Ítéletábrá: Fpkf. I. 30 493/2005.)

A VAGYON ÉRTÉKESÍTÉSE STRATÉGIAILAG KIEMELT SZERVEZETEK ESETÉBEN

- Cstv. 67.§ (9b) * Ha az adós gazdálkodó szervezet környezetkárosításért vagy környezetveszélyeztetésért való felelősségét megállapították, vagy környezetet veszélyeztető tevékenységet folytat, az állami felszámoló az adós vagyonát a további környezetkárosodás megelőzését is szem előtt tartva, az adós tevékenységének folytatásához fűződő közérdeket is figyelembe véve kezeli.
- (9c) * Az adós vagyonának értékesítésekor az értékesítési pályázati feltételeket - a környezetvédelmi hatóság bevonásával - az állami felszámoló oly módon alakítja ki, hogy az adós vagyona működő üzemként olyan szakmai befektetőnek kerüljön értékesítésre, aki biztosítja a környezeti kárelhárítás, illetve a további környezetveszélyeztetés megelőzésének feltételeit is. Az állami felszámolónak meg kell kísérelnie az ingatlan- és ingó vagyont, valamint az ezek hasznosításával összefüggő immateriális javakat működő üzemként, a forgalomban elérhető legmagasabb áron értékesíteni.
- **BH2016. 16.**
- **Ha a felszámoló megsérti az értékesítési eljárás szabályait, az érvénytelenségi ok nem küszöbölhető ki, a szerződést érvénytelennek kell nyilvánítani [1991. évi XLIX. tv. 49. § (5) bek., 65-67. §-ok, 67. § (9c) bek., 70. § (2) bek., 1952. évi III. tv. 3. § (2) bek., 224. §].**

A VAGYON ÉRTÉKESÍTÉSE STRATÉGIAILAG KIEMELT SZERVEZETEK ESETÉBEN

- [4] A B-i Kormányhivatal 2013. október 22-én elrendelte az épület lebontását, a munkálatok elvégzésére féléves határidőt biztosítva.
- [5] Az I. r. alperest a Kormány a 117/2014. (IV. 3.) Korm. rendeletével stratégiailag kiemelt gazdálkodó szervezetté minősítette azzal, hogy felszámolási eljárása során a Cstv. 65-67. §-ait kell alkalmazni.

- [6] A felszámolási eljárást lefolytató bíróság végzésében közzétette, hogy az I. r. alperes új felszámolója a Nemzeti Reorganizációs Nonprofit Kft., és az adós felszámolása során a Cstv. 68-70. §-ait is alkalmazni kell.
- [7] Az állami felszámoló 2014. június 5-én zártkörű pályázatot hirdetett meg az ingatlan értékesítésére, melyre csak a II. r. alperest hívta meg. Az értékesítésre kerülő vagyon minimumárát a Cstv. 70. § (3) bekezdésére figyelemmel 20 000 000 Ft-ban határozta meg. A pályázat bontásáról készült jegyzőkönyv tanúsága szerint a II. r. alperes határidőben nyújtotta be a pályázatot, a felszámoló azt érvényesnek fogadta el, s az alperesek 2014. július 23-án megkötötték az ingatlanra az adásvételi szerződést.
- [21] A Kúria elsőként rámutat arra, hogy az értékesítési eljárás szabályainak megsértésével történt értékesítés esetén nincs lehetőség a szerződés érvényessé nyilvánítására, mert az érvénytelenségi okot nem lehet kiküszöbölni, figyelemmel arra, hogy az az eljárási folyamatra vonatkozó kötelező szabályok be nem tartásából ered.
- **[22] A Cstv. 67. § (9c) bekezdésének értelmezése kapcsán a Kúria teljes mértékben egyetért a másodfokú bírósággal abban, hogy a (9b)-(9c) bekezdéseket a (9d), sőt a (9e) bekezdéssel együttesen kell értelmezni. Még ha az I. r. alperes által hivatkozott környezetvédelmi hatóság nyilatkozatát úgy is kellene értelmezni, hogy az megfelelt a (9c) bekezdésben támasztott feltételnek, a (9d) bekezdésben írt zártkörű pályázathoz a (9e) bekezdésben írt feltételeket teljesíteni kellett volna. Miután erre nem került sor, helytállóan állapította meg a jogerős ítélet, hogy az alperesek által kötött szerződés sérti a Cstv. rendelkezéseit, ezért érvénytelen, és helyesen rendelkezett ennek alapján az eredeti állapot helyreállításáról is.**
- [23] A fenti indokokra tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. (Kúria Gfv. VII.30.182/2015.)

-
- Köszönöm a figyelmet!